

Nr. 53
Din 15 aprilie 2020

Domnului Ion Chicu, Prim-ministru al RM
Președinte al Comisiei pentru Situații Excepționale

Copie: Secretariatul Consiliului Economic pe
îngă Prim-ministru

Stimate Domnule Prim-ministru,

Asociația Investitorilor Străini (FIA) Vă salută și Vă exprimă înaltele sale considerațiuni. Apreciem eforturile DVS de a susține mediul de afaceri în sensul prevenirii și reducerii impactului negativ al pandemiei COVID-19.

Urmare a răspândirii pandemiei, precum și a măsurilor restrictive instituite prin intermediul Hotărârilor Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică și a Dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale, în vederea combaterii pandemiei COVID-19, mediul de afaceri din Republica Moldova se confruntă cu un șir de provocări, impedimente, dificultăți financiare și o presiune economică fără precedent. În acest context, de la începutul pandemiei, FIA s-a aflat în dialog direct cu membrii săi și cu autoritățile administrației publice centrale și locale, în vederea inițierii unor măsuri care să reducă, pe cât este posibil, impactul financiar asupra activității economice a agenților economici.

Astfel, a fost aprobat un pachet de măsuri de susținere a cetățenilor și a activității de întreprinzător, în perioada stării de urgență. Mai mult de jumătate din măsurile înaintate de către membrii FIA în adresa autorităților de resort au fost luate în considerare și incluse în acest pachet, fapt pentru care Vă suntem recunoscători.

Ținem să menționăm că impactul economic al coronavirusului variază de la o industrie la alta și de la o întreprindere la alta, în funcție de o serie de factori. În vederea estimării mai complexe a efectelor pandemiei COVID-19 asupra companiilor membre FIA, a posibilelor provocări, precum și a măsurilor suplimentare necesare a fi întreprinse de către Guvern, direcția executivă a Asociației a inițiat un exercițiu de Chestionare a membrilor săi.

Urmare a exercițiului dat, am constatat că cele mai afectate sunt domeniile automotive, HoReCa, non-food retail și cel medical, care au înregistrat o scădere a vânzărilor/ veniturilor de pînă la 100%, dar și industria petrolieră sau piața asigurărilor, cu o scădere de pînă la 60% - 70%. Multe alte sectoare au înregistrat și ele scăderi semnificative ale vânzărilor/ veniturilor. La fel, se atestă și o scădere a exportului urmare a instituirii restricțiilor de mobilitate internațională. Redresarea situației critice economico-financiare pentru unele companii ar putea avea loc doar în primul trimestru al anului 2021. Acest fapt este extrem de îngrijorător pentru membrii FIA, cei mai mari investitori străini în economia țării.

În atare condiții și reieșind din problemele pe care le întâmpină la moment mediul de afaceri, membrii FIA au înaintat un set de propuneri adiționale în sensul **diminuării efectelor negative ale pandemiei COVID-19** și anume:

Măsuri imediate așteptate de la Guvern:

1. Identificarea celor mai afectate ramuri ale economiei și elaborarea unor programe de susținere/relansare a activității acestora.

2. Adoptarea unor măsuri suplimentare de compensare de către Guvern a cheltuielilor pentru remunerarea personalului care staționează urmare a instituirii stării de urgență, și nu doar rambursarea impozitelor și/sau a cotizațiilor obligatorii. Majoritatea companiilor afectate disproporționat de măsurile restrictive nu au suficiente lichidități pentru a achita salariile, pentru ca, ulterior, Statul să subvenționeze taxele și impozitele salariale.

3. Oferirea asistenței financiare din fondurile publice, inclusiv din Fondul de intervenție al Guvernului și Fondul Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală (FAOAM), pentru plata salariilor și a taxelor aferente retribuirii muncii personalului, în special a celui medical. Instituțiile medico-sanitare publice fiind direct finanțate din FAOAM și de către fondatori publici dispun de posibilitate de achitare a plății salariilor și concediilor anuale plătite angajaților, care nu sunt implicați direct în oferirea asistenței medicale persoanelor infectate de Covid-19 și sunt în staționare în perioada Stării de Urgență. Această finanțare nu este accesibilă însă pentru instituțiile medico-sanitare private, care au sistat total sau parțial activitatea urmare a aprobării Dispoziției nr. 8 din 28 martie 2020 a CSE și sunt constrânse să disponibilizeze personalul medical.

4. Stabilirea mecanismului de subvenționare din fondurile publice a instituțiilor medico-sanitare private, care au detașat personal angajat conform prevederilor Dispoziției nr. 10 din 31 martie 2020 a CSE, pentru achitarea plăților salariale, inclusiv pentru condiții de muncă grele și nocive și pentru ziua de muncă nenormată.

5. Deschiderea magazinelor pentru prestarea serviciilor aferente serviciilor de comunicații electronice (inclusiv conectări, achitări, schimbare SIM), excluzând vânzările de produse (dispozitive, accesorii). Menținerea posibilității intervențiilor pentru reparații, precum și a executării comenzilor făcute online cu livrare la domiciliu. Deschiderea acestor magazine este vitală pentru asigurarea cetățenilor cu servicii/produse de comunicații în condițiile în care furnizorii de comunicații mobile nu pot încheia contracte de distribuire a produselor sale preplătite (pachete cu cartele SIM și cartele de reîncărcare) cu magazinele alimentare, care nu acceptă modelele contractelor și politica de distribuire a acestor produse aprobate de Consiliul Concurenței. Astfel, la momentul actual furnizorii mobili se confruntă cu imposibilitatea livrării către populație a propriilor servicii.

6. Acordarea posibilității activării serviciului „semnătura mobilă” cu identificarea utilizatorilor prin mijloace electronice (trimitere poza cu imaginea feței și a documentului de identitate, urmat de apel video) și în baza documentelor contractuale semnate și expediate prin mijloace electronice (copie scanată prin email, poză prin aplicații de mesagerie).

7. Adoptarea unui mecanism de acordare a beneficiilor fiscale pentru companiile care au continuat activitatea pe perioada stării de urgență, dar care au înregistrat pierderi.

8. Aprobarea de măsuri necesare pentru compensarea de către Stat a cheltuielilor medicale și sanitare suportate de către companii pentru combaterea epidemiei cu COVID-19.

9. Aprobarea de măsuri regulatorii în vederea acordării creditelor favorabile pentru creditarea lichidității economice, cu garanții guvernamentale și cu o perioadă mai lungă de rambursare.

10. Aprobarea de măsuri regulatorii în vederea acordării dreptul de activitate companiilor care pot garanta inofensivitatea și protejarea angajaților (transportare, separare schimburi, oferirea de echipament de protecție, control medical zilnic etc.).

11. Reducerea TVA la produsele alimentare la 10%, ca mecanism de protecție socială a populației.

12. În legătură cu discuțiile privind subiectul deductibilității donațiilor pentru combaterea COVID-19, membrii FIA au fost printre primii care s-au mobilizat și solidarizat cu Statul. Astfel, venim cu propunerea de reglementa expres faptul că *agenții economici rezidenți au dreptul la deducerea oricăror donații efectuate pe parcursul anului 2020 pentru combaterea coronavirusului (COVID-19) în favoarea autorităților publice sau instituțiilor medico-sanitare publice, indiferent că sunt făcute în numerar sau în natură.*

Este imperativă examinarea posibilității de ridicare treptată a restricțiilor impuse cetățenilor de acces la servicii și bunuri. Facilitarea activității economice este o condiție absolut necesară pentru evitarea unor consecințe mai grave ale crizei economice generate de situația epidemiologică, care ar putea duce la o stagnare de lungă durată și falimentare a multor agenți economici. Susținem recomandările organizațiilor internaționale de profil, prin care impunerea măsurilor de carantină sau autoizolare urmează să aibă loc în localitățile cu regim de carantină instituit, în cazurile de necesitate justificate de infectare, interacțiune cu persoanele infectate sau urmare a călătoriilor în zonele cu risc, persoanelor vârstnice sau celor cu risc înalt medical pentru dezvoltarea complicațiilor. Pentru celelalte grupuri ale populației măsurile restrictive trebuie relaxate gradual, cu condiția respectării regulilor sanitare (inclusiv dezinfectarea și aerisirea sistematică a încăperilor, verificarea temperaturii corpului la intrare pentru personal și consumatori, dotarea încăperilor cu dezinfectante, asigurarea personalului cu echipamente de protecție, asigurarea distanței sociale între personal și între consumatori, impunerea obligației de purtare a măștilor în zonele unde nu este posibilă respectarea distanței sociale, precum și a mănușilor), ceea ce va ajuta agenții economici să-și reia activitatea și să-și redreseze treptat situația economico-financiară. Salutăm în acest sens exemplele statelor-membre ale UE și eforturile Comisiei Europene pentru planificarea măsurilor de diminuare a restricțiilor și ieșire din regimurile de limitare a activității economice.

Măsuri post-pandemie așteptate de la Guvern

1. Oferirea asistenței financiare din fondurile publice pentru plata salariilor și a taxelor aferente retribuirii muncii personalului, în special a celui medical.

2. Creșterea contractării instituțiilor medico-sanitare private în cadrul Sistemului Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală în perioada post-epidemică.

3. Sistarea majorării accizelor stabilite „ad-valorem”.

4. Scutirea companiilor de impozitul pe venit, în mărimea sumelor investite în dezvoltarea afacerii.
5. Scutirea de taxe de import la procurarea activelor pentru dezvoltarea afacerii.
6. Amânarea termenului de plata și reducerea mărimii taxelor/impozitelor interne și la import.
7. Aprobarea de măsuri necesare pentru stabilizarea prețurilor la resursele energetice, în special combustibil pe fundalul reducerii prețurilor pe piețele internaționale.
8. Aprobarea măsurilor necesare în vederea stabilizării cursului valutar.
9. Abținerea de la stabilirea de noi taxe pentru sectoarele afectate de criza sanitară și economică. Analiza posibilității elaborării și implementării conceptului tichetelor de vacanță, ca măsură de susținere a turismului local și a agro-pensiunilor.
10. De a prevedea posibilitatea digitalizării industriei asigurărilor, dar conform legislației internaționale și celor mai bune practici a țărilor dezvoltate, care au ținut cont de un spectru larg de cerințe, cum ar fi măsurile anti fraudă , protecția consumatorului, protecția datelor cu caracter personal, utilizarea platformelor IT certificate și sigure, etc.

În speranța că Veți da curs adresării respective, Vă mulțumim anticipat și suntem la dispoziția DVS pentru orice clarificări!

Cu o deosebită considerație,

Ana Groza

Director executiv

